

Pielikums Nr. 11

Sabiedriskā ēdināšana, tūrisms, skaistumkopšana, tirdzniecība – šīs ir tikai dažas no jomām, kurās strādājošos *kovida* laiks skāris smagi. Gan darba devējiem, ganņēmējiem kopš pandēmijas sākuma bijis jāreķinās ar dažādiem ierobežojumiem, aizliegumiem, vairāku mēnešu dīkstāvi, cerībām uz pabalstiem un nedrošību par to, vai viņi nepalik bez darba pavisam. Tikmēr daļa strādājošo šobrīd izlēmuši savas darbavietas labprātīgi pamest, jo nevēlas vakcinēties pret Covid-19, bet pēc 15. decembra bez sadarbīspējīga sertifikāta klātienē strādāt vairs nedrīkstēs nevienā nozarē.

Vai *kovids* ir kuplinājis bezdarbnieku rindas, kā šobrīd jūtas darba devēji pandēmijas skartajās nozarēs, vai novada pašvaldības administrācijās ir darbinieki, ar kuriem darba attiecības jāpārtrauc, – par to šoreiz laikraksta tematiskajā pielikumā.

Nosacījumi valsts un pašvaldības iestādēs un to kapitālsabiedrībās nodarbinātajiem

- No 15. decembra darba vai amata pienākumus var pildīt, tikai uzrādot Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.
- Laikā līdz 14. decembrim vakcinācijas kursu uzsākušie nodarbinātie, lai pildītu darba pienākumus klātienē, uzrāda testēšanas sertifikātu (ne senāku par 72 stundām).
- Testēšanu nodarbinātais veic par saviem līdzekļiem, ja ar darba devēju nav citas vienošanās.
- Nosacījumi attiecas arī uz tiem, kuri veic darba pienākumus vai pilda publiskās pārvaldes funkcijas, nebūdami iestādes darbinieki (piemēram, ārpakalpojuma sniedzēji).

Nosacījumi privātajā sektorā nodarbinātajiem, strādājot klātienē

- No 15. decembra darba pienākumus privātajā sektorā nodarbinātie klātienē var pildīt, tikai uzrādot Covid-19 vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu.
- Laikā līdz 14. decembrim vakcinācijas kursu uzsākušie nodarbinātie, lai pildītu darba pienākumus klātienē, uzrāda testēšanas sertifikātu (ne senāku par 72 stundām). Darbinieki, kuri, veicot darba pienākumus, nesaskaras ar būtiskiem Covid-19 izplatības riskiem, darba pienākumu veikšanai Covid-19 testu var neveikt.
- Testēšanu nodarbinātais veic par saviem līdzekļiem, ja ar darba devēju nav citas vienošanās.
- Nosacījums attiecas arī uz brīvprātīgajiem un personām, kas veic darba pienākumus ārpakalpojuma līguma ietvaros.

Avots: www.covid19.gov.lv

NVA statistikas skaitļus *kovids* nav mainījis

Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) Limbažu filiāles vadītāja **Baiba BOLDĀNE-PLATACE** atzīst, ka pandēmija arī aģentūras ikdienā ienesusi pārmaiņas, tomēr bezdarbniekiem un darba meklētājiem joprojām ir pieejami visi tie paši pakalpojumi un iespējas, kādi bija arī iepriekš. Turklāt reģistrēties bezdarbnieka statusa iegūšanai var neatkarīgi no tā, vai cilvēks ir vakcinējies pret Covid-19. – *Esam saņēmuši vairākus zvanus ar jautājumu, vai taisnība, ka tiem, kuriem nav sertifikāta, nekas nepienākas un viņi nevar pieteikties bezdarbniekos. Tad skaidrojam, ka tā nav! Reģistrēties var visi, neatkarīgi no vakcinācijas statusa. Atšķirību klientiem pieņemamo pakalpojumu ziņā nav, – stāsta speciāliste. Viņa arī uzsver, ka klientiem nevienam nevaicā, kāpēc viņi reģistrējas un vai bez darba palikuši, jo nav Covid-19 sertifikāta.*

Analizējot skaitļus, B. Boldāne-Platace skaidro, ka pandēmijas ietekme uz nodarbinātību nav jūtama. Piemēram, šī gada pirmajā pusē, martā, Limbažu filiālē bija 980 klientu, bezdarba līmenis bija 6% no visiem darbspējas vecuma iedzīvotājiem. Šīs nedēļas sākumā bezdarbnieka statusā reģistrēts 671 klients, bezdarba līmenis – 4%. Speciāliste stāsta, ka līdz pavasarim šie skaitļi, visticamāk, atkal augs, tomēr tas nebūs skaidrojams ar pandēmijas ietekmi. – *Katru*

gadū rudens un ziemas mēnešos reģistrēto bezdarbnieku skaits pieaugs, jo tas saistīts ar sezonālajiem darbiem ceļu būvē un kūdras pārstrādē. Kad tur darbs laikpāstākļu dēļ beidzas, cilvēki reģistrējas pie mums un gaida pavasari, lai atkal varētu atsākt strādāt.

Protams, jautājums par vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikāta esamību kļūs arvien aktuālāks arī aģentūras klientiem. Jo, piesakot vakances, darba devēji norāda, ka pretendentiem tas ir nepieciešams. Arī iesaistīties algotajos pagaidu sabiedriskajos darbos var tikai klienti, kuriem ir sertifikāts. B. Boldāne-Platace stāsta, ka šobrīd Limbažu filiālē pieteikts 118 vakancu. Lielākoties tās saistītas ar rūpniecisko ražošanu – uzņēmumiem nepieciešami kūdras ieguves palīgstrādnieki, kokapstrādes iekārtu operatori, koka izstrādājumu komplektētāji, strādnieki kartona izstrādājumu ražošanā. Tāpat meklē apkopes, aprūpētājus un tirdzniecības darbiniekus.

Pandēmijas laikā nav apstāties arī aģentūras īstenotais apmācības darbs. Daļa kursu gan notiek neklātienē. Pilnībā attālināti organizē mācības neformālās izglītības programmās – svešvalodu un datorzinību apguvi, tāpat profesionālās pilnveides programmas, kas ir mazā biznesa organizēšana, projektu vadība. Savukārt tālākizglītības programmās teorētisko daļu mācās attālināti, bet

Nodarbinātības valsts aģentūras Limbažu filiāles vadītāja Baiba Boldāne-Platace atzīst, ka pandēmija līdz šim nav atstājusi jūtamu ietekmi uz bezdarba līmeni mūsu pusē

praktiskās nodarbtības mācību iestādēs notiek klātienē, ievērojot visas epidemioloģiskās drošības prasības. Mūsupusē lielākā interese ir par iespēju apgūt šuvēja profesiju, iegūt C vai CE kategorijas autovadītāja apliecību. Tāpat klienti vēlas mācīties angļu valodu un papildināt datorprasmes. – *Neesam saņēmuši sūdzības par to, ka nu jāmacās attālināti. Tieši pretēji – klienti atzīst, ka tā ir pat ērtāk, jo var to darīt sev izdevīgā laikā, turklāt attālināto nodarbtību gadījumā var izvēlēties mācīties ne tikai savas dzīvesvietas tuvumā.*

Arī darbs ar klientiem lielākoties notiek attālināti. Tiesa, iepriekš piesakoties, pieja-

mi arī klātienes apmeklējumi *zaļajā* režīmā, tomēr šo iespēju šobrīd izmanto vien retais. Ačimredzot cilvēki jau pieraduši, ka daudz ko var nokārtot attālināti. Reģistrēties bezdarbnieka statusa iegūšanai iespējams gan tiešsaistē, gan aizpildot iesniegumu, kas pieejams pie filiāles durvīm un turpat atstājams šim mērķim paredzētā pastkastītē. Tāpat sarunas un konsultācijas pārsvārā notiek telefoniski, vienojoties par konkrētu savzvanīšanās laiku. Filiāles vadītāja informē, ka NVA pēdējo nedēļu laikā ieviests jauns telefona zvanu standarts – pirms savienojuma skan brīdinājums par to, ka saruna tiks ierakstīta.

Traucē neziņa par nākotni

Ne viens vien darba devējs atzīst, ka laikā, kad pilnvērtīgi strādāt nav iespējams, jādama gan par to, kā noturēt virs ūdens savu biznesu, gan to, kā atbalstīt un nepazaudēt darbiniekus. Arī nule aizvadīto stingro ierobežojumu jeb *lokdauna* laikā vairāk nekā trīs nedēļas – no 21. oktobra līdz 14. novembrim – bija slēgtas daudzu veikalu durvis, sabiedriskās ēdināšanas vietās maltītes bija pieejamas tikai līdzņemšanai. Tāpat virkne strādājošo nevarēja doties uz darbu. Viņu atbalstam šoreiz valsts piedāvā algu subsīdiju 50% apmērā no vidējās bruto darba samaksas, kas deklarēta laikā no 1. jūlija līdz 30. septembrim. Darba devēji subsīdijas saņemšanai var pieteikties, kopš 22. novembra. Tiesa, gala lēmumu par atbalsta piešķiršanu valsts pieņems, kad būs saņemts saskaņojums ar Eiropas Komisiju.

Alojas uzņēmuma *Mieriņš* īpašniece **Baiba SIKTĀRE** vērtē, ka subsīdiju pieteikšana bija jāorganizē daudz raitāk. – *15. novembrī man bija darbiniekiem jāmaksā algas par oktobri. Laiku, kurā viņi nevarēja strādāt, būtu jākompensē ar subsīdiju, tomēr nav zināms, kad to saņemsim. Darba devējam jājūtas vainīgam, valsts vārdā jātaisnojas un jāsoļa, ka gan jau viss būs labi. Tikmēr komunālos maksājumus neviens nav atcēlis. SIA *Mieriņš* šobrīd strādā 11 darbinieki. Vasarā, kad darāmā vairāk, bija 14.*

Uzņēmumam ir kafējnicā ar banketu zāli, piedāvājumā arī naktsmītnes un publiskās pirts pakalpojumi. B. Siktāre stāsta, ka šobrīd atliek vien cerēt, ka situācija kaut pamazām, bet uzlabosies. Tad arī plānot darbus būs vienkāršāk.

sertifikātiem bija atļauts baudīt maltītes uz vietas kafējnicā, šo iespēju izmantojuši daudzi. – *Biju pat pārstēgta, cik daudz cilvēku nāk ar sertifikātiem, tādat viņi ir izdarījuši to, kas tiek prasīts, ir vakcinējušies. Taču nu pēc šī pārtraukuma atkal ir diezgan lieli klusums. Tāda sajūta, ka cilvēki ir apjukusi, vairs nesaprot, ko drīkst un ko ne. Baiba arī kā piemēru min klasiskās mūzikas koncertu, kas Alojā norisinājās pirms valsts svētkiem. Apmeklētība bijusi niecīga, tāpēc rodas sajūta, ka šīs mājās sēdēšanas laiks sāk mainīt cilvēku ieradumus – viņiem vairs nav vēlmes pēc atpūtas un kultūras pasākumiem.*

Uzņēmuma īpašniece stāsta, ka no kolektīva neviens darbinieks pandēmijas dēļ nav aizgājis un arī pavasarī pēc ilgstošās dīkstāves visi atgriezušies darbā. Tiesa, divas vakances – vienas mēnesis istabenes – nesen vajadzēja aizpildīt, un Baiba pārliecinājusies, ka arī šajos laikos atrast darbiniekus nav viegli. – *Pieteicās no *Staceles*, no *Limbažiem*, bet tas jau īsti neder, jo cilvēkiem būtu grūti izbraukāt. Vietējiem laikam visiem darbs ir. Tomēr priecē novērotais, ka Alojā un apkārtnē kļūst apdzīvotāka. Uz laukiem pārcēlas ģimenes no Rīgas, novērtējot ērtības un tur valdošo mieru. Turklāt *Mieriņa* saimniecībai jau nākamajā vasarā ir nopietni uzņēmuma paplašināšanas plāni, tāpēc viņa uzrunājus vairākus ārzemēs strādājošos latviešus, aicinot atgriezties. – *Algas pie mums pamažām kļūst konkurētspējīgākas, līdz ar to interese ir, – spriež B. Siktāre, kura kopumā nākotnē raugās cerīgi.**

Limbažniece, divu apģērbu veikalu *T.E.V.* īpašniece **Ravita LODĪTE** ir darba devēja trim pārdevējam. Pēc *lokdauna* veikali strādā drošajā režīmā, tādat tos var apmeklēt, tikai uzrādot sertifikātu. Pircēju esot mazāk, tomēr ne jau maz. – *Nevar teikt, ka nav vakcinējies. Limbažnieki, šķiet, šajā ziņā ir apzinīgi. Drīzāk šajā laikā vienkārši mazāk staigā apkārt un retāk apmeklē veikalus. R. Lodīte vērtē, ka viss pandēmijas laiks uzņēmumam bijis ļoti sarežģīts. Piemēram, pagājušajā rudenī veikalos tirgošanai iepirkts ziemas apģērbs, bet drīz pēc tam klātienē tirdzniecību šāda veida precēm aizliedza. Izvērtētos līdzekļus nācās *iesaldēt*. Tāpēc arī šobrīd uzņēmēja veikala sortimentu papildina piesardzīgi. – *Nezinām, vai būs pieprasījums pēc sveiku apģērba, vai būs pasākumi. Tāpat nevaram justies droši, vai drīz atkal durvis nebūs jāslēdz. Neko nevaram plānot, un tieši neziņa šobrīd ir visgrūtākais. Attālināto tirdzniecību pagaidām Ravita nav mēģinājusi ieviest, vērtējot, ka diez vai tas būtu ieguldītā laika un līdzekļu vērts. Cilvēki vēlas redzēt preci pirms pirkšanās, uzlaikot, aptaustīt.**

Tāpat uzņēmēju šobrīd satrauc neskaidrība, kad darbinieces varēs saņemt solīto algu subsīdiju. – *Tas nav taisnīgi, jo nodokļus maksājam. Ja mums nelauj strādāt, jābūt atbalstam. Gada sākumā ar dīkstāves pabalstiem viss bija kārtībā, bet šoreiz nezinām, kad saņemsim naudu. R. Lodīte spriež, ka šobrīd atliek vien cerēt, ka situācija kaut pamazām, bet uzlabosies. Tad arī plānot darbus būs vienkāršāk.*

Pēc 15. decembra klātienes darbā – tikai ar sertifikātiem

Šībrīža aktualitāte, kas sagādā galvassāpes ne vienam vien darba devējam, ir aizliegums strādāt klātienē bez sadarbīspējīga Covid-19 sertifikāta. Valsts un pašvaldības iestādēs un to kapitālsabiedrībās strādājošie varēs saglabāt savu darbavietu, tikai uzrādot vakcinācijas vai pārslimošanas sertifikātu. Savukārt privātajā sektorā jebkurā nozarē bez tā varēs strādāt vien attālināti.

Ekonomikas ministrijas Analītikas dienesta apkopotie dati liecina, ka šīs nedēļas sākumā pret Covid-19 bija vakcinēti 912 737 jeb 89% nodarbināto, tostarp valsts pārvaldes sektorā, izglītībā, veselības aprūpē, izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarē vakcinācijas aptvere sasniegusi pat 99%. Savukārt vismazāk vakcinēto – 73% – ir mākslas, izklaides un atpūtas nozarē. Tomēr ir cilvēki, kas šī iesaule dēļ darbu turpināt vairs nevarēs, – viņi ir izlēmuši nevakinēties.

Kāda šajā ziņā ir situācija Limbažu novada pašvaldībā, vai ir jau atstādināti darbinieki un vai tādi būs pēc 15. decembra, jautāju domes izpilddirektoram **Artim ĀRGALIM** un viņa vietniekiem **Andrim ZUNDEM** un **Aivaram KRUMIŅAM**.

A. Ārgalis stāsta, ka, runājot par novada domes centrālo administrāciju un pagastu pārvaldēm, šobrīd atvaļinājumu vai slimības lapu izņēmuši seši darbinieki, par kuriem zināms, ka viņiem nav sadarbīspējīga Covid-19 sertifikāta. Četri no viņiem uzsākuši vakcinācijas procesu. – *Jūtam, ka bez darba nevienam negrib palikt, tāpēc savu pārliecību mainījuši pat vislielākie vakcinācijas preti-*

*nieki. Katrā ziņā darbs nekur nav apstājies, ir atrasti risinājumi, lai visu paveiktu ar esošajiem spēkiem. Pagaidām nevienam šeit, centrālajā administrācijā, neesam atstādinājuši. Novada pašvaldības Izglītības un kultūras nodaļas vadītāja **Sigita UPMALE** stāsta, ka pēdējo nedēļu laikā nav ievākta informācija par situāciju šīs jomas iestādēs. Apzinot kultūras iestādes 22. oktobrī, uzzināts, ka vakcinēties negrasās 22 darbinieki. Savukārt izglītības iestādēs līdz 8. novembrim vakcinēties bija atteikušies 19 pedagogi un deviņi tehniskie darbinieki. Tomēr šobrīd šie skaitļi varētu būt mainījušies.*

A. Zunde, kura pārzina ir kādreizējā Salacgrīvas novada teritorijā, stāsta, ka no darba nācies atstādināt vairākus cilvēkus, kuri strādājuši sociālās aprūpes, izglītības, kultūras un tūrisma jomā. Atvaļinājumā šobrīd ir viens pašvaldības darbinieks. Ja atgriezties viņš nevarēs uzrādīt sadarbīspējīgu sertifikātu, arī viņu nāksies atstādināt. – *Tie diemžēl ir speciālisti, kuri strādāja atbildīgos amatos. Taču gandrīz visos gadījumos esam atraduši risinājumu un viņus aizvietojusi.*

Arī kādreizējā Alojās novada teritorijā esošajās pašvaldības iestādēs ir vairāki cilvēki, par kuriem zināms, ka viņi nevēlas vakcinēties un pagaidām nestrādā, jo viņiem izsniegta darbnespējas lapa. A. Krūmiņš stāsta, ka atsevišķos gadījumos darbs tamdēļ ir traucēts. – *Šobrīd jāstrādā pie budžeta sadarbības nākamajam gadam. Līdz ar to pārņemto darbiniekiem jāveic prombūvē esošo pienākumi, – atzīst izpilddirektora vietnieks.*

Kad pieņemts lēmums nevakinēties un darbs jāatstāj

Sazinājāties ar diviem novada iedzīvotājiem, kuri izvēlējušies nevakinēties pret Covid-19, līdz ar to darbu jau ir zaudējuši. Abi vēlējas palikt anonīmi.

Pedagogos no Limbažiem: – *Būt par skolotāju ir mans sirdsdarbs. Neko citu es īsti nemaz negribu darīt, tāpēc ceru, ka ar laiku man izdosies skolā atgriezties. Tomēr šobrīd nevarēju rīkoties citādi. Visu savu dzīvi esmu vadījies pēc tā, kā liek darīt mana sirds, un, ja šoreiz bija sajūta, ka nevajag vakcinēties, tad es īsti klausu.*

Abi ar sievu šajā jautājumā esam līdzīgi domājoši. *Nē, neesam antivakceri, kuri internetā saļaušies savvēstības teorijas. Tādām mulķībām neticu! Tomēr šoreiz visam šim procesam trūkst loģiska izskaidrojuma. Laikam var arī teikt, ka neticu mūsu valdībai. Kāpēc es nevarēju turpināt strādāt, regulāri veicot testus? Kaut par savu naudu. Tad taču es būtu pilnībā uzraudzīts un drošs. Ja viss kārtībā, kovida nav, tad turpinu strādāt. Jo vakcinēties darba dēļ... Šāds arguments man neder. Negribu, ka mani piespieš. Laikam tas ir spīts un nevēlēšanās nonākt upurā lomā. Jā, ja es baidītos par savu veselību un dzīvību, to būtu izdarījis. Taču esmu runājis ar vairākiem cilvēkiem, kuri pēc vakcinācijas ilgstoši nav jutušies ļabi, kam radušās veselības problēmas. Protams, tas nav viennozīmīgi, jo nekad nezinām, kā būtu, ja būtu. Varbūt tieši tāpat viņi justos arī bez vakcīnas. Tomēr ticību tam visam šādi gadijumi iedragā.*

Šobrīd gadu varu dzīvot mierīgi, jo esmu iesaistījies projektā, kurā varu darboties bez sertifikāta. Pēc tam skatīšos, kas notiks. Esmu jauns, gudrs, izdomāšu. Bažijos par iespējamo lēmumu, kas skolām klātienē atļautu strādāt tikai drošajā režīmā, tādat skolēniem būtu jāvakcinējas. Arī mūsu ģimenē aug bērni. Šādā gadījumā esam gatavi apsvērt pārcelšanos uz citu valsti. Jo esam sev definējuši – mūsu mājas ir tur, kur mēs visi esam kopā.

Kultūras darbiniece no Limbažu novada: – *Dzīvē esmu pieteikami daudz ceļojusi, daudz ko darījuši un pieredzējuši. Un tagad, kad biju izvēles priekšā – vakcinēties un turpināt strādāt vai tomēr ne, izvēlējos pēdējo. Jo man ir pietiekami daudz gadu, esmu jau pensijā, tāpēc izlēmu, ka nelaidīšu sevī kaut kādas nezināmas vielas.*

Protams, ir sarīginājums, ka mani atstādināja no darba, kas man ļoti patīk, ir pa spēkam un ko es labprāt turpinātu darīt. Taču, ja valdība uzskata, ka tāda veidā viņi mani pasargā, lai tā būtu. Varētu teikt, ka man ir drošības spilvens – pensija, tāpēc šādu lēmumu pieņemt bija vieglāk. Tomēr esmu gatava arī tam, ka mani kā nevakinēto varētu atstāt bez pensijas. Mēs, latvieši, protam izdzīvot. It īpaši tie, kuri ir jau zināmos gados. Atceros savu bērnību, kad vecākiem kolhozā nemaksāja algu, bet iedeva graudu maisiņu. Pārtikām no tā, ko paši savā pushekārā izaudzējām. Tā kā esmu pārliecināta – latvieši mācēs izdzīvot!

SIA *Mieriņš* īpašniece Baiba Siktāre (no labās) kopā ar savu kolektīvu šoruden, brīdī pirms tradicionālā atpūtas brauciena, vasaras darba sezonu noslēdzot